

Rodna Gruda

Skoraj dvesto, slovenstvu posvečenih let

Almost Two Hundred Years dedicated to Slovenians

Objavljeno dne/Published on: 07.02.2014

Avtor članka/Article Author: Edita Žugelj

Narodni muzej Slovenije je najstarejša slovenska muzejska ustanova. Osrednja naloga muzeja in v njem zaposlenih strokovnjakov je seznanjati javnost z zgodovino slovenskega prostora in slovensko kulturno dediščino ter s tem buditi narodno zavest Slovencev.

The National Museum of Slovenia is the older museum establishment in Slovenia. The main mission of this museum and the experts it employs is to inform the public about the history of the Slovenian space and Slovenian cultural heritage. By doing so, the museum helps to awaken national awareness among Slovenians.

Narodni muzej Slovenije
(vir: splet)

Narodni muzej Slovenije v svojih nedrjih hrani dragocene arheološke zbirke od pradavnine naprej, zgodovinske in umetnostne zbirke, pomembne za Slovenijo in Slovence, ter celo edino staroegipčansko mumijo v Sloveniji. Poleg stalnih razstav muzejsko dejavnost dopolnjujejo občasne in gostujoče postavitve ter raznovrstni dogodki – vodstva po razstavah, predavanja, delavnice ipd. Muzej gre v korak z drugimi tovrstnimi evropskimi ustanovami, saj zaposleni dostopnost do kulturne dediščine omogočajo tudi s pomočjo sodobne informacijske tehnologije - gradivo digitalizirajo in oblikujejo elektronske baze podatkov o muzejskih predmetih. NMS sodeluje tudi v nekaterih znanstveno-raziskovalnih programih, saj ima status raziskovalne institucije.

Zgodovina

Zgodovina Narodnega muzeja Slovenije je pestra in zanimiva. 15. oktobra 1821 so ga ustanovili Kranjski deželni stanovi. Poimenovali so ga Kranjski stanovski muzej (Krainisch Ständisches Museum). Pet let pozneje je cesar Franc I. za muzej določil novo ime - Kranjski deželni muzej (Krainisches Landesmuseum). Prve prostore je imel v Pogačnikovi hiši v Salendrovi ulici, prva stalna muzejska razstava pa je bila v stavbi liceja, ki je stal na sedanjem Vodnikovem trgu. 1881. je Kranjski deželni zbor odločil, da se začne gradnja nove muzejske stavbe, cesar Franc Jožef pa je dovolil, da se muzej v čast prestolonasledniku preimenuje v Kranjski deželni muzej – Rudolfinum (Krainisches Landesmuseum – Rudolfinum). Dve leti pozneje, ob 600-letnici priključitve Kranjske k Avstriji, je cesar tudi položil temeljni kamen nove muzejske stavbe, ki so jo za javnost odprli 1888. Muzej je bil tako prvo, izključno kulturi namenjeno poslopje pri nas. V Narodni muzej se je preimenoval 1921., 1997. pa v Narodni muzej Slovenije.

Narodni muzej danes

Danes muzej sestavlja šest strokovnih oddelkov (arheološki, oddelek za zgodovino in uporabno umetnost, numizmatični kabinet, grafični kabinet, oddelek za konzerviranje in restavriranje ter knjižnica), deluje pa na petih lokacijah. Osrednji del muzeja domuje sredi Ljubljane, v palači na Prešernovi cesti. Tam so na ogled stalna arheološka razstava, zgodovinska razstava o razvoju slovenstva, zbirka antičnih kamnitih spomenikov in edina egipčanska mumija na Slovenskem. V dveh nadstropjih nove muzejske stavbe na Maistrovi ulici oz. na muzejski ploščadi Metelkova imajo svoj prostor Zgodovinske in umetnostne zbirke predmetov od 14. stoletja do danes, v pritličju pa so na ogled vedno aktualne priložnostne razstave. K NMS sodita tudi Muzej Grad Snežnik na Notranjskem, v Starem trgu pri Ložu, kjer so grajske sobane še vedno opremljene s pristnim pohištvom iz druge polovice 19. stoletja, ter Blejski grad z razstavo večtisočletne arheološke dediščine in drugega gradiva. Na Hrušici,

prelazu ob cesti Logatec-Ajdovščina, pa je ob gostišču Stara pošta znotraj arheološkega parka majhna razstava, na kateri se lahko obiskovalci podrobneje seznani z najdiščem Ad Pirum (današnja Hrušica) ter obsežnim obrambnim sistemom trdnjav in zapornih zidov, ki je v burnem poznoantičnem obdobju ščitil Italijo in mesto Rim pred osvajalskimi vdori z vzhoda.

Razstave

V Narodnem muzeju Slovenije na Prešernovi cesti je trenutno mogoče obiskati tri stalne razstave. Na razstavi Zakladi Narodnega muzeja Slovenije je predstavljen izbor predmetov od kamene dobe do srednjega in novega veka, ki sodijo med najpomembnejše ali najdragocenejše iz arheoloških zbirk NMS. Nekateri predmeti na tej razstavi so izjemni ne samo v Evropi, ampak tudi v svetu. Na stalni razstavi Rimski lapidarij (lapidarij je prostor, kjer so shranjeni kamniti spomeniki) je na ogled zbirka več kot 200 kamnitih spomenikov z rimskimi latinskimi napisi ter številnimi informacijami o slovenskem ozemlju v rimskem obdobju od 1. do 4. stoletja. V palači NMS si lahko ogledate tudi staroegipčansko mumijo iz 7. - 6. stol. pr. Kr., ki jo je l. 1846 tedanjemu Deželnemu muzeju poklonil vitez Anton pl. Lavrin, avstrijski generalni konzul v Egiptu. V Narodnem muzeju Slovenije – Metelkova pa so razstavljene Zgodovinske in umetnostne zbirke; pristni predmeti govorijo o življenju in delu na Slovenskem v zadnjih petih stoletjih, o ustvarjalnosti in spretnosti naših prednikov ter so neizčrpen vir navdiha za nove generacije. Videti je mogoče pohištvo, ure in svetila, posodo, staro orožje, tekstil, igrače, slike in instrumente - skupaj več kot 2.500 predmetov.

V letošnjem letu, ko v Ljubljani praznujemo 2.000-letnico ustanovitve rimske Emone na ozemlju naše prestolnice, pa bodo v Narodnem muzeju maja odprli veliko razstavo o rimski dobi na Slovenskem, je povedala *Tinka H. Selič, predstavnica NMS za odnose z javnostmi*. To bo ena od treh večjih razstav, ki jih v Ljubljani pripravljajo ob celoletnem praznovanju.

Sicer pa v NMS tako ob stalnih kot občasnih razstavah za otroke in odrasle med drugim pripravljajo delavnice, predavanja in vodstva po razstavah. Veliko je še drugih dogodkov, tako kot npr. vsako leto 8. februarja za slovenski kulturni praznik - Prešernov dan, ko kulturne ustanove vsem obiskovalcem brezplačno odpro svoja vrata. Tudi vsako prvo nedeljo v mesecu je obisk muzeja brezplačen. Strokovnjaki, študentje in zunanji obiskovalci lahko obišejo knjižnico in čitalnico v pritličju palače Narodnega muzeja Slovenije na Prešernovi 20, podrobnejše informacije o dogodkih pa najdete na spletni strani www.nms.si.

 [Pozlačen bronast kip Emonca, ki so ga izkopali blizu severnih emonskih vrat \(foto: Tomaž Lauko\)](#)

